

ԱԶԴԱՐԱՐ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՀԱՅՈՑ ՔՈՒԷՅԹԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻՆ

P.O.Box: 8157, Salmiyeh 22052- Kuwait. Tel: 965-25614392, Fax: 965-25638312, e-mail: prelacy@armenianprelacykw.org

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, Ժ. Տարի, Թիւ 455, Ուրբաթ, 21 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, 2018

ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ

ՈՂՋԵՐԹԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՔՈՒԷՅԹԻ ՄՕՏ Հ.Հ. ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԵՒ ԼԻԱԶՕՐ ԴԵՍՊԱՆԻՆ

Շաբաթ, 15 Սեպտեմբեր, 2018 ի կեսօրին, Թեմիս Առաջնորդ՝ Գերշ. Ս. Մասիս Եպսկ. Զօպուեանը, Արժ. Տէր Հօր, Երեսփոխանական Ժողովի ու Ազգային Վարչութեան ներկայացուցիչներու ընկերակցութեամբ, գլխաւորեց Քուէյթի Հ.Հ. Արտակարգ եւ Լիազօր Դեսպան՝ Պրն. Մանուէլ Բաղէյանի Քուէյթի մէջ իր ծառայութեան շրջանը աւարտելուն ողջերթի այցելութիւնը, որ տեղի ունեցաւ Պրն. Դեսպանին բնակարանը:

Գերշ. Սրբազան Հայրը եւ ազգային մարմիններու ներկայացուցիչները, իրենց սրտաբուխ խօսքերը արտասանելէ ետք քաջառողջութեան եւ յաջողութեան բարեմաղթութիւններ ըրին Պրն. Բաղէյանին, որ անցնող տարիներու ընթացքին, ամենայն անկեղծութեամբ ծառայած էր Քուէյթի համայնքին:

Խօսքերու աւարտին, Գերշ. Սրբազան Հայրն ու Ազգային Վարչութեան ատենապետ՝ Պրն Մունիր Դարբինեանը համայնքի գոհունակութեան որպէս նշան, Պրն. Դեսպանին յանձնեցին խորհրդանշական յուշանուէր մը: Ինչպէս նաեւ, Պրն. Դեսպանն ու իր ազնիւ տիկինը՝ Լիլիթ Գալստեանը, Սրբազան Հօր, որպէս յիշատակ, յանձնեցին հայկական գեղեցիկ սկիի մը: Բարի երթ սիրելի Պրն. Դեսպանին:

ՇԱՀԻՆՇԱՀՐԻ ՀՈԳԵՒՈՐ ՀՈՎԻՒԻ ԱՅՑԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կիրակի, 16 Սեպտեմբեր 2018ին, Սպահանի Հայոց Թեմի, Շահինշահրի Հոգևոր Հովիւ՝ Գերպ. Տ. Անանիա Ծ. Վրդ. Գուճանեան, Քուէթի Հայոց Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Մասիս Եպս. Զօպույեանի եւ Ազգային Վարչութեան ներկայացուցիչի ընկերակցութեամբ, այցելութիւն մը տուաւ Քուէթի Ազգային Վարժարան եւ հանդիպումներ ունեցաւ Վարժարանիս Տնօրէնութեան, Ուսուցչակազմին եւ աշակերտութեան հետ:

Գերապատիւ Հայր Սուրբը յատուկ հանդիպում մը ունեցաւ երկրորդականի ուսանողութեան հետ, որոնց հետ խորհրդակցեցաւ երիտասարդութեան դիմագրաւած դժուարութիւններուն շուրջ եւ հայրական յորդորներ փոխանցեց անոնց, առաւել կառչելու Հայ Եկեղեցիին եւ հայկական ժառանգութեանց: Յիշենք նաեւ, որ նոյն օրը երեկոյեան Գերպ. Հայր Սուրբը հանդիպում ունեցաւ համայնքի երիտասարդութեան հետ: Սոյն հանդիպում- հաւաքը կազմակերպեց՝ ՀՄԸՄի Քուէթի մեկուսի մասնաճիւղի վարչութիւնը:

ԽԱԶՎԵՐԱՑԸ ՔՈՒԷՅԹԻ Սբ. ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ

Հայ եկեղեցւոյ տօնացոյցի 5րդ եւ վերջին տաղաւարի, Խաչվերացի տօնին առիթով, Ուրբաթ 14 Սեպտեմբեր 2018-ին, նախագահութեամբ Թեմիս առաջնորդ՝ Գերշ. Տէր Մասիս Եպսկ. Զօպույեանի, Քուէթի Սրբոց Վարդանանց Եկեղեցւոյ մէջ, սուրբ եւ անմահ Պատարագ մատուցեց եւ օրուան խորհուրդը ներկայ հաւատացեալներուն՝ փոխանցեց, հիւրաբար շրջանս գտնուող, Իրանի Շահինշէհիր շրջանի հոգևոր հովիւ՝ Գերպ. Տէր Անանիա Ծ. Վրդ. Գուճանեանը:

Քարոզէն առաջ, կատարուեցաւ Անդաստան: Ապա Հայր Սուրբը, տօնին պատմականը կատարելէ ետք, անդրադարձաւ Խաչի խորհուրդին, որ խորհրդանիշ է քրիստոնէական հաւատքին, շեշտելով խաչի հոգևոր խորհուրդին կարեւորութիւնը:

Սուրբ Պատարագի աւարտին, Գերշ. Սրբազան Հայրը կատարեց ռեհանի օրհնութիւնը: Եկեղեցոյ բեմը, սուրբ Սեղանն ու սուրբ Խորանը սկիզբէն զարդարուած էր ռեհանի տունկերով, որոնց պատրաստութեան համար եկեղեցոյ տիկնանց յանձնախումբ ջանք չէր խնայած:

Հաւատացեալները օրուան խորհուրդով լիցքաւորուած եւ ռեհանի տունկերով բեռնաւորուած, ուրախութեամբ իրենց բնակարանները վերադարձան:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԵՐԱՆԿԱԽԱՑՄԱՆ 27-ՐԴ ԱՄԵԱԿԻ ՆՇՈՒՄ

Հինգշաբթի, 20 Սեպտեմբեր 2018ին, Ք.Ա.Վարժարանը նշեց ՀՀ վերանկախացման 27րդ ամեակը: Այս առիթով Վարժարանիս 12րդ կարգի աշակերտուհի Քարէն Թաշճեան ամփոփ գիծերու մէջ ներկայացուց 21 Սեպտեմբեր 1991ի Հայաստանի վերանկախացման արժէքն ու նշանակութիւնը մերօրեայ պատմութեան մէջ: Ապա, Վարժարանիս Տնօրէն Տոքթ. Ներսէս Սարգիսեան պատգամեց, շեշտելով որ մենք այն բախտաւոր ազգերէն ենք, որ պետականութիւն ունինք, պետականութիւն մը որ կերտուած է մեծ զոհողութիւններով, մեզի պարգեւելով՝ ազատ, անկախ եւ արժանապատիւ կեանք ապրելու հնարաւորութիւնը: Ուստի հպարտ ըլլանք մեր նախնիներու սխրագործութիւններով եւ տէր դատնանք մեր ազգային արժէքներուն:

WWW.AZATARAR.COM

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Թշնամիի Կրակոցէն Տաուշի Մէջ Պայմանագրային Զինուորական Ծառայող Մը Նահատակուեցաւ

Հայաստանի Հանրապետութեան պաշտպանութեան նախարարութիւնը կը հաղորդէ, որ Չորեքշաբթի օր Հայաստանի Հանրապետութեան հիւսիսարեւելեան ուղղութեամբ տեղակացուած զօրամասերէն մէկուն պատասխանատուութեան տարածքին մէջ, ըստ նախնական տուեալներու, թշնամիին կողմէ արձակուած կրակոցէն պարանոցի շրջանին մէջ հրազէնային վիրաւորում ստացած է պայմանագրային զինուորական ծառայող, շարքային Հայկազ Մաթեոսեան (ծնեալ՝ 1980-ին, կը ծառայէ 2011-էն):

Զինուորական հիւանդանոց-տեղափոխուելու ընթացքին ան մահացած է:

Զինուորական ծառայողին նահատակութեան առիթով Հայաստանի Հանրապետութեան Քննչական կոմիտէի զինուորական քննչական գլխաւոր վարչութեան վեցերորդ կայազօրային քննչական բաժինին մէջ քրեական գործ յարուցուած է:

Անդրադառնալով Ազգային Համաձայնութեան Կառավարութիւնը Լքելու Մասին Լուրերուն՝ «Ասիկա Հերթական Ապատեղեկատուութիւնն Է» Կ'ըսէ Արսէն Համբարձումեան

Հայ յեղափոխական դաշնակցութեան՝ ազգային համաձայնութեան կառավարութիւնը լքելու մասին լուրերը հերթական ապատեղեկատուութիւնն են: Այս մասին «Թերթ»-ին հետ զրոյցի մը ընթացքին ըսաւ ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմինի ներկայացուցիչ Արսէն Համբարձումեան:

«Նման ապատեղեկատուութիւններու մենք ականջալուր կ'ըլլանք ամէն օր: Չեմ կարծեր, որ այդ տեսակ չճշդուած տեղեկատուութիւններու հրապարակումը որեւէ ձեւով կը նպաստէ ընտրական քարոզարշաւի բնականոն ընթացքին», նշեց Արսէն Համբարձումեան:

«Նիուզ»-ը գրած է, որ Հայ յեղափոխական դաշնակցութիւնը որոշած է լքել Նիկոլ Փաշինեանի գլխաւորած համաձայնութեան կառավարութիւնը:

Ըստ լրատուամիջոցին, փաստաթուղթը արդէն պատրաստ է, պարզապէս, տակաւին չեն հրապարակել, սակայն կառավարութեանն դուրս պիտի գան Երեւանի աւագանիի ընտրութեանն առաջ կամ անմիջապէս ետք:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Գործնական Գետնի Վրայ Պատերազմական Իրավիճակի Աւարտը Ցայտարարելով. Հիւսիսային Եւ Հարաւային Քորէաները Պատմական Համաձայնագիրներ Ստորագրած Են

Հարաւային եւ Հիւսիսային Քորէաներու ղեկավարները աւարտած են բանակցութիւններու երկրորդ փուլը: Այս մասին կը հաղորդէ «ՌԻԱ Նովոսթի»-ն՝ յղում կատարելով Հարաւային Քորէայի վարչակազմի ներկայացուցիչին:

«Ղէմ առ ղէմ» ձեւաչափով տեղի ունեցած բանակցութիւնները սկսած են տեղական ժամանակով ժամը 10:00-ին եւ աւարտած 11:10-ին:

Կը հաղորդուի, որ Փիոնկիանկի մէջ կայացած երրորդ միջքորէական վեհաժողովին իբրեւ արդիւնք, Հիւսիսային Քորէան եւ Հարաւային Քորէան զինուորական ոլորտի համաձայնագիր կնքած են:

Փաստաթուղթը երկու երկիրներու ղեկավարներու ներկայութեամբ ստորագրած են Հարաւային Քորէայի պաշտպանութեան նախարար Սոն Եոն Սուն եւ Հիւսիսային Քորէայի ժողովրդական զինեալ ուժերու նախարար Նէ Կվան Չիտլ:

Հիւսիսային Քորէայի ղեկավարը Հարաւային Քորէայի նախագահին հետ իր հանդիպումէն ետք կայացած միացեալ մամլոյ ասուլիսին ընթացքին յայտարարեց, որ իր պաշտօնակիցին խոստացած է մօտիկ ապագային այցելել Հարաւային Քորէայի մայրաքաղաք՝ Սէուլ:

Նշենք, որ այդ քայլը Քորէական թերակղզիի մասնատումէն ի վեր իր տեսակին մէջ առաջինը պիտի ըլլայ:

«Տէյլի Մէյլ» կը հաղորդէ, որ Ըն համաձայնած է միջազգային քննիչներուն արտօսել հետեւիլ հրթիռային կայաններու կազմաքանդման աշխատանքներուն ընթացքին: Բացի ատկէ, ան համաձայնած է ստեղծել հիւլէական եւ հրթիռային փորձարկումներու ծրագիրը, ինչպէս նաեւ պարտաւորութիւն ստանձնած՝ Հարաւային Քորէայի հետ յարաբերութիւններու հետագայ բարելաման ուղղուած քայլերու ձեռնարկելու:

Երկու Քորէաներու ղեկավարները համակարծիք են, թէ Քորէական թերակղզին պէտք է ըլլայ ապահիւլէականացած, խաղաղ երկիր՝ առանց հիւլէական սպառնալիքներու:

Կողմերը համաձայնած են ապագինեալ գօտիներ ստեղծել ցամաքային եւ ջրային սահմաններուն վրայ՝ այդպիսով նուազեցնելով զինուորական լարուածութիւնը:

Ադրբայը կ'աւելցնէ, որ Սէուլ եւ Փիոնկիանկ կը պատրաստուին մինչեւ դեկտեմբեր ապագինեալ գօտիէն հեռացնել 11 պահակակէտերը, ստեղծել միացեալ զինուորական յանձնախումբ, որուն նպատակը պիտի ըլլայ Քորէական թերակղզիի վրայ զինուորական գործողութիւններու կանխարգիլումը:

Յատկանշական է, որ Քիմ Եոնկ Ըն եւ Մուն Չժէ Ին համաձայնած են միացեալ դիմում ներկայացնել՝ 2032-ի Ողիմպիական խաղերը հիւրընկալելու իրաւունք ստանալու համար:

Հարաւային Քորէայի նախագահութեան բանբերը Չորեքշաբթի օր աւելի ուշ յայտարարեց, թէ երկու Քորէաներու ղեկավարները իրենց վեհաժողովի ընթացքին գոյացուցած համաձայնութեամբ պատերազմական իրավիճակի աւարտը յայտարարեցին:

«Ուաշինկթըն Եւ Դամասկոս Կրնան Փորձել Խափանել Իտլիպի Ծուրջ Փութին-Էրտողան Համաձայնութիւնը» Կ'ըսէ Էրտողանի Խորհրդականը

Միացեալ Նահանգներու եւ Սուրիոյ իշխանութիւնները կրնան փորձել խափանել Սուրիոյ Իտլիպ նահանգի հարցով Ռուսիոյ նախագահ Վլատիմիր Փութինի եւ Թուրքիոյ նախագահ Ռեճեփ Թայիփ Էրտողանի միջեւ ձեռքբերուած համաձայնութիւնը: Թրքական «Կազեթէտուվար» կայքը կը հաղորդէ, որ այս մասին յայտարարած է Էրտողանի խորհրդականներէն Իլնուր Չելիք:

Ան նշած է, որ կան Փութին-Էրտողան համաձայնութենէն դժգոհ կողմեր, որոնք

կրնան փորձել իրադարձութիւններու ընթացքը փոխել՝ «Թուրքիան եւ Ռուսիան ամօթով ձգելու համար»:

Ըստ Էրտողանի խորհրդականին, առաջին հերթին ատիկա Ասասի վարչակարգն է, եւ Փութին պէտք է ամէն բան ընէ անոնց այդ առիթը չտալու համար:

Երկրորդը, ըստ Չելիքի, Միացեալ Նահանգներն են, որոնք այժմ ստիպուած պիտի ըլլան մէկ անկիւնէն հետեւելու ռուս-թրքական ա՛լ աւելի ամրացած համագործակցութեան:

www.aztagdaily.com

ՆԵՔԱՆԻԱՏՈՒ ԵՒ ՓՈՒՔԻՆ ՔՆՆԱՐԿԱԾ ԵՆ «ԻՂ-20»-Ի ՄԻՋԱՂԵԱՐ

Իսրայելի վարչապետ Պենիամին Նեթանիախուի պնդումով, ռուսական հետախուզական «ԻՂ-20» օդանաւի վար առնուելուն ամբողջ մեղքը կը կրեն Սուրիոյ իշխանութիւնները: Այդ մասին Նեթանիախու նշած է Ռուսիոյ նախագահ Վլատիմիր Փութինի հետ երեքշաբթի երեկոյեան կայացած հեռաձայնային հաղորդակցութեան ընթացքին: Այս մասին կը հաղորդէ «Ազատութիւն» ձայնասփիւռի կայանը:

«Ռոյթըրզ» կը հաղորդէ, որ Իսրայելի վարչապետը նշած է.«Իսրայելեան կողմը պատրաստ է Մոսկուային տրամադրելու միջադէպին վերաբերող բոլոր անհրաժեշտ տեղեկութիւնները»:

Միւս կողմէ, Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տանըլտ Թրամփ յայտնեց, որ ռուսական «ԻՂ-20»-ի հետ կատարուածը շատ տխուր միջադէպ է:

«Նոր իմացայ այդ միջադէպի մասին: Ես, փաստերու վրայ հիմնուելով, կը կարծեմ, որ Սուրիան վար առած է ռուսական օդանաւը», ըսած է Թրամփ:

«Թուրքիան Պիտի Շարունակէ Սուրիոյ Մէջ Պայքարիլ Քրտական Կազմաւորումներուն Դէմ» Կ'ըսէ Էրտողան

Անգարան պիտի շարունակէ Սուրիոյ մէջ պայքարիլ քրտական կազմաւորումներուն դէմ, որոնք ան իր անվտանգութեան համար սպառնալիք կը նկատէ: «ՌԻԱ Նովոսթի» կը հաղորդէ, որ այս յայտարարութիւնը կատարած է Թուրքիոյ նախագահ Ռեճեփ Թայիփ Էրտողան՝ Ռուսիոյ նախագահ Վլատիմիր Փութինի հետ բանակցութիւններէն ետք:

Էրտողան նշած է. «Ահաբեկիչներու կողմէ վերահսկուող տարածքները չեն սահմանափակուիր միայն Իտլիպ նահանգով»: Ան ահաբեկչական որակած է այն բոլոր կազմակերպութիւնները, որոնք սպառնալիք կը ներկայացնեն Թուրքիոյ համար:

«Նախ եւ առաջ, անոնք քրտական Ժողովուրդի պաշտպանութեան ջոկատներն են. մենք նաեւ կը կարծենք, որ մեծ նշանակութիւն ունի, որ անհրաժեշտ է ազատագրել այդ տարածքները նաեւ Ժողովուրդներու պաշտպանութեան ջոկատներէն», ըսած է Էրտողան:

ՄԿՆԱՐԿ

Մփիւոքի Նախարար Միխիթար Հայրապետեանի Խօսքը՝ Հայաստանի Հանրապետութեան Անկախութեան Տօնի Առթիւ. «Հայրենիքին Անհրաժեշտ Է Համայն Հայութեան Ներուժը»

Միքելի՛ հայրենակիցներ,

Ջերմօրէն շնորհաւորում եմ մեզ բոլորիս Հայաստանի անկախութեան 27-րդ տարեդարձի առթիւ:

Անկախ պետականութիւնն աւելի քան 5 հարիւրամեակ նուիրական երազանք էր հայ ժողովրդի իրաքանչիւր զաւակի համար: Երազանք, որ մեր հերոսական նախնիների շնորհիւ իրականութիւն դարձաւ մէկ դար առաջ, եւ այս տարի աշխարհասփիւռ հայութիւնը մեծ շուքով տօնում է Սարդարապատի եւ Բաշ Ապարանի հերոսամարտերով կերտուած Հայոց պետականութեան 100-ամեայ յոբելեանը:

Յանուն Հայրենիքի մղուած հերոսամարտերում մեր նախնիները յաղթանակեցին, քանզի գործեցին յստակ գիտակցութեամբ՝ հայոց պետականութիւնն է մեր ազգային ինքնութեան պահպանման եւ յարատեւման միակ գրաւականն ու երաշխիքը: Միայն անկախ պետականութիւն ունենալով, հայրենի պետութեան շուրջ համախմբուելով՝ հայր կարող է թելեր տալ համազգային երազանքներին ու նպատակներին:

Մեր նախնիները յաղթանակեցին, քանզի ստեղծուած աշխարհաքաղաքական պայմաններում միակ էլքը սեփական ձեռքերով սեփական ճակատագիրը կերտելն էր:

Նոյն տեսլականն էր առաջնորդում մեր պապերին ու հայրերին նախորդ դարի 90-ականներին, երբ իրենց կեանքի գնով մեզ վերադարձրին անկախ հայրենիքում ապրելու եւ արարելու մեր իրաւունքն ու արժանապատուութիւնը՝ այն ամրագրելով համաժողովրդական հանրաքուէի «այո»-ով:

Նոյն համաժողովրդական կամքն ու վճռականութիւնը 27 տարի անց իրականութիւն դարձրեց ոչ բռնի, թաւշեայ, ժողովրդական յեղափոխութիւնը՝ այս անգամ սեփական հայրենիքում ժողովրդի սեփական իշխանութիւնը վերահաստատելու նպատակով:

Այսօր Հայաստանում լուրջ բարեփոխումների ժամանակաշրջան է: Հայրենի պետութիւնն ընթանում է ազատ, ժողովրդավար, իրաւական պետութիւն դառնալու ճանապարհով: Շօշափելի արդիւնք ունենալու համար հայրենիքին անհրաժեշտ է համայն հայութեան ներուժը՝ արդիական գաղափարների, տաղանդի, կարողութիւնների ներդրման ձեւով:

Ուրեմն, եկե՛ք մեր ներդրումն ունենանք հայրենիքի զարգացման գործում՝ նաև ապրելով և արարելով հայրենիքում: Եկե՛ք մեր ողջ ներուժն օգտագործենք ի նպաստ Հայաստանի և Արցախի, եկե՛ք էլ աւելի ամրապնդենք կապն առ հայրենիք, եկե՛ք դառնանք էլ աւելի հայակենտրոն՝ միասին կերտելով մեր երազանքի Հայաստանը: Հզոր Հայաստանի կերտմանը զուգահեռ մենք պետք է հաղորդակից լինենք սփիւռքի խնդիրներին, համատեղ մշակենք լուծման տարբերակներ, խորացնենք կապը սփիւռքեան կառույցների հետ, ընդլայնենք համահայկական ծրագրերի մշակման և իրականացման գործում սփիւռքեան անհատների և կազմակերպությունների մասնակցութեան շրջանակը՝ ամրապնդելով և որակական նոր մակարդակի

բարձրացնելով հայրենիք-սփիւռք գործակցութիւնը, քանզի ուժեղ է Հայաստանը, երբ ուժեղ է սփիւռքը և ուժեղ է սփիւռքը, երբ ուժեղ է հայրենիքը:

Միրելի՛ հայրենակիցներ,

Մէկ անգամ եւս շնորհաւորում եմ բոլորիս համազգային այս մեծ տօնի առթիւ: Տօն, որ այս տարի, առաւել քան երբեւէ, լիարժէք իմաստ և բովանդակութիւն է ձեռք բերել՝ ընդգծելով մեր դարաւոր երազանքի իրական նշանակութիւնն ու կարեւորութիւնը: Ուրեմն, կեցցե՛ հայ ժողովրդի միասնական կամքով արտայայտուած անկախութիւնը:

Կեցցե՛ Հայաստանի Հանրապետութիւնը, կեցցեն Արցախն ու սփիւռքը, կեցցենք մենք, որ ապրում և ապրելու ենք ազատ, անկախ և երջանիկ Հայաստանում:

www.kantsasar.com

ԱՆԴՈՒՄԱՐ

**ՀՅԴ Բիւրոյի Ներկայացուցիչ Հրանդ Մարգարեան.
Երազում Տեսած Հայաստանս**

Մտորումներ՝ Անկախութեան Օրուայ Առիթով

Ես համոզուած եմ, որ մի օր մենք տեսնելու ենք մեր երազած Հայաստանը, եւ դա շատ ուշ չի լինելու:

Բայց ստացուեց այնպէս, որ ես այն աւելի վաղ տեսայ: Տեսայ իմ երազած Հայաստանը երազում: Յուսով եմ՝ դէմ չէք լինի, եթէ պատմեմ, թէ ինչպիսի՛ն էր այն:

Թուականը կարելոք չէ՝ գուցէ միւս տարի է, գուցէ տասնամեակ անց: Երեւանի օդակայանում եմ, չգիտեմ՝ որտեղի՛ց եմ վերադառնում, չգիտեմ՝ ինչո՛ւ էի գնացել, չգիտեմ՝ որքա՛ն ժամանակ չեմ եղել հայրենիքում, բայց հասկանում եմ, որ յայտնուել եմ բոլորովին այլ իրականութիւնում: Առաջին տպաւորութիւնս պայծառ մթնոլորտն է, իսկ առաջին բանը, որ գրաւում է ուշադրութիւնս, ուրախ մարդիկ են: Նրանց դէմքին ժպիտ կայ, պայծառութիւն, նրանք կանգնած են ձիգ ու հպարտ, քայլում են վստահ:

Ինչո՞ւ է այսպէս՝ հարցնում եմ ինձ, ո՞ր եմ նախկին մոայլութիւնը, գորշութիւնն ու անվստահութիւնը, ի՞նչ է փոխուել:

Լասկանալու համար իրավիճակը՝ տարբեր մարդկանց հետ զրոյցի եմ բռնում:

Առաջինը, ում հանդիպում եմ, մի ծանօթ լրագրող է, ով առաջ քաղաքական թեմաներ էր արծարծում: Սովոր էի տեսնել նրան խոժոռ դէմքով, տհաճ բաների մասին հարցեր տալիս: Հիմա ուրախ է, աչքերը փայլում են, մօտենում է ու ողջունում:

Ի՞նչ կայ, չկայ՝ հարցնում եմ:

Ասում է, որ նիւթ է պատրաստում միլիոներորդ սփիւռքահայի մասին, ով գալիս է հաստատուելու հայրենիքում:

Իսկապէ՞ս՝ զարմանում եմ, բայց չէ՞ որ դու քաղաքական սկանդալներ էիր լուսաբանում:

Չկան այլևս սկանդալներ, ասում է, անցել են հին ժամանակները: Քաղաքական ուժերը համերաշխ են, ինչպէս երբեք: Երկրի ներկայ ու նախկին ղեկավարները, ազդեցիկ կուսակցութիւնների պատասխանատուները պարբերաբար հաւաքում են, կարելոք հարցեր քննարկում, միասնաբար փնտռում ու գտնում լուծումներ: Այլևս չկան նախկին հակադիր

ճամբարները՝ սելի ու սպիտակի, թալանչիների ու ազնիւների, հնի ու նորի: Մի խօսքով, ազգի ներսում թշնամիներ չկան: Թէպէտ կան ճաշակների, մօտեցումների ու մտածողութեան տարբերութիւններ, սակայն առճակատումներ չկան, միմեանց դէմ անմաքուր պայքար չկայ: Հետեւաբար եւ՝ սկանդալներ չկան:

Դեռ զրոյցս լրագրողի հետ չաւարտուած՝ օղակայանի ժամանման սրահում տեսնում եմ մէկ այլ ծանօթի՝ մրգավաճառ Պետրոսին, ով ժամանակին սեղանիկ ունէր մեր տան հարեւանութեամբ:

Ի՞նչ ես անում այստեղ՝ հարցնում եմ:

Ծովափից եմ վերադառնում՝ ասում է, ընտանիքիս հետ գնացել էի հանգստանալու:

Մնում եմ ապշած. մրգավաճառ Պետրոսը, ով մի կերպ էր օրուայ հացի փող վաստակում, ինչպէ՞ս կարող է ընտանիքի հետ գնալ արտասահման՝ հանգստանալու:

Փա՛ռք Աստծոյ, հիմա լաւ են գործերս՝ ասում է: Սեղանիկն այլեւս չկայ, փոխարէնը՝ մի փոքր խանութ ունեմ, որը կայուն եկամուտ է ապահովում: Առաջ վարկերի պայմաններն այնպիսին էին, որ թոււմ էր, թէ վարկ են տրամադրում ոչ թէ պիզնեսին նպաստելու, այլ գործը չսկսած՝ կործանուելու համար: Այժմ տոկոսները տրամաբանական են, ցածր, եւ մենք էլ օգտուեցինք այդ առիթից: Բացի այդ՝ հիմա մեծ սուպերմարկետները տեղափոխուել են քաղաքի ծայրամասեր, այլեւս կիրակի օրերն ու շուրջօրեայ չեն աշխատում, եւ մեզ նման փոքր խանութների համար աշխատանքի դաշտ է բացուել:

Այնուհետեւ Պետրոսը սկսում է խօսել երկրում իրականացուող նոր տնտեսական ծրագրերի, ուղղութիւնների մասին: Ըստ նրա, փոխուել է տնտեսական քաղաքականութիւնը, օրինակ՝ հարկային քաղաքականութեան հիմքում այժմ դրուած է «շատից շատ, քչից քիչ» սկզբունքը, այսինքն մեծ եկամուտ ունեցողը պէտք է վճարի յարաբերականօրէն աւելի շատ հարկ, քան՝ փոքր եկամուտ ունեցողը:

Պետրոսի պատմածից հասկանում եմ, որ մենք այլեւս ունենք իրական սոցիալական պետութիւն: Պետութիւն, ուր չկան աղքատներ, ուր իւրաքանչիւրն ունի աշխատելու, արարելու, ստեղծագործելու եւ արժանապատիւ ապրելու համար անհրաժեշտ բոլոր պայմանները: Պետութիւն, որի հիմքը սոցիալական արդարութիւնն է, որն էլ իր հերթին երաշխաւորում է հասարակութեան համերաշխութիւնը: Պետութիւն, ուր խոհեմութեամբ, համապատասխան օրէնքներով, կարգ ու կանոնով ու իւրաքանչիւր քաղաքացու համար կեանքի բնական պայմաններ ստեղծելով՝ գրեթէ վերացուել են փտածութիւն ծնող պատճառները:

Հրաժեշտ եմ տալիս նախկին մրգավաճառ հարեւանիս, դուրս գալիս օղակայանի շէնքից ու նստում առաջին պատահած թաքսին: Այն նոր է, մաքուր, վարորդը կոկիկ տեսք ունի, անգամ փողկապ է կրում: Նա ճանապարհ է ընկնում՝ չհարցնելով, թէ ո՞ւր եմ գնում: Ասում եմ՝ ինչո՞ւ չես հարցնում ո՞ւր եմ գնում: Պատասխանում է՝ գիտեմ, էջմիածին ես գնում: Ճիշդ էր՝ էջմիածին էի ուզում գնալ:

Նոյնիսկ երազում թաքսու վարորդները շատախօս են լինում եւ՝ բաւականաչափ տեղեկացուած: Բացառութիւն չէր եւ այս մէկը: Չսպասելով իմ հարցերին՝ պատմում է, որ հիմա ժողովուրդը շատ աւելի յաճախ է եկեղեցի գնում, մասնաւորապէս Էջմիածին՝ հայոց հոգեւոր կենտրոն:

Խելացի բաներ է ասում թաքսու վարորդը. ասում է, որ մեր ժողովուրդը ամուր կապերով կապուած է հայկական եկեղեցու հետ, ոչ միայն որովհետեւ հաւատացեալ է, այլ որովհետեւ հենց եկեղեցին է հայկական: Ախր, հայկական եկեղեցին ազգային կազմակերպութեան է եղել, երբ պետութիւն չենք ունեցել, այն մեր հոգեւոր անվտանգութեան խարխիսն է եղել, ազգային մշակոյթի պահապանը, մեծ է եղել նրա դերակատարութիւնը եւ այսօր էլ շարունակում է մեծ լինել նաեւ ազգային անվտանգութեան առումով: Բարեբախտաբար նուազագոյնի են հասել օտար ֆինանսաւորմամբ ու ղեկավարութեամբ ինքնակոչ եկեղեցիները:

Մի հարսանեկան շարասին է անցնում մեր կողքով, եւ թաքսու վարորդը ոգեւորութեամբ պատմում է, որ առաւելագոյնի են հասել եկեղեցական ամուսնութիւնները, սոցիալական վիճակի բարելաման շնորհիւ՝ կտրուկ նուազել են ամուսնալուծութիւնները, երիտասարդութիւնը աւելի համարձակ է դարձել նոր ընտանիքներ կազմելու հարցում: Իւրաքանչիւր երիտասարդ, ով աւարտում է գինուորական ծառայութիւնը, պետական անմիջական հոգածութեամբ լուծում է իր աշխատանքի եւ բնակարան ունենալու խնդիրը եւ հաստատուն արմատ գցում սեփական հայրենիքում: Ի միջի այլոց, միշտ խօսքը տարբեր սեռերի ներկայացուցիչներից կազմուած ընտանիքների մասին է՝ յատուկ շեշտում է թաքսու վարորդը եւ աւելացնում՝ չնայած բոլորն էլ ազատ են եւ ոչ ոք իր հաւատամքի ու հակումների համար խտրականութեան ու հալածանքի չի ենթարկւում:

Մոմ եւ վառում եկեղեցում ու թաքսու վարորդին խնդրում ինձ Էջմիածնից Երեւան տանել մի քիչ երկար ճանապարհով: Աջուահեակ ոսկեգոյն արտեր են՝ մշակուած ու արեւաշող, խաղողի ու ծիրանի այգիներ՝ խնամուած ու բերրի: Խնդրում եմ կանգ առնել մի տեղ ու զրոյցի եմ բռնում մի գիւղացու հետ: Չկայ այլեւս անմշակ մէկ քառակուսի անգամ՝ ասում է գիւղացին: Այն պահից, երբ պետութիւնը հասկացաւ գիւղացու խնդիրները, սկսեց խանգարելու փոխարէն՝ օգնել նրան, անմիջապէս զարգացան հողագործութիւնը, պտղաբուծութիւնն ու անասնապահութիւնը:

Նայում եմ գիւղացու աչքերին ու հասկանում, որ նա իրեն տէր է զգում, իր հողի ու երկրի տէրը, որ նա պատրաստ է արարել յանուն իր երկրի եւ իր բահով պահել իր երկիրը:

Երբ հասնում եմ արդէն Երեւան, որոշում եմ մի քիչ քայլել փողոցներում: Լուսաւոր ու պայծառ է մայրաքաղաքը: Բայց լոյսն արհեստական չէ ու պայծառութիւնն էլ՝ կեղծ: Ամէն ինչ պարզ է, բայց՝ ճաշակով, չկայ աւելորդ ճոխութիւն, բայց կայ նկարագիր: Ու մարդիկ ժպտում են իրար: Այդպէս ժպտալով՝ ինձ է մօտենում մի հին ծանօթ՝ նախկին ազատամարտիկ, այժմ՝ հայկական բանակի սպայ:

Յիշո՞ւմ ես, ասում է, մի ժամանակ կային գէներալներ ու օլիգարխներ, որոնք իրենց ճիւղերի շարասիւնով շրջում էին այստեղ՝ ահ ու սարսափ տարածում շուրջ բոլորը: Ու դրանից ելնելով՝ շրջանառութեան մէջ դրուեց մի բամբասանք, թէ իւրաքանչիւր բանակի սպայ պոտենցիալ գող է, թալանչի ու յանցագործ: Սկսեցին ստուգումներ անել, ենթադրեալ ու իրական մի քանի պարագաների մասին բարձրաձայնել. մի խօսքով, փորձում էին մինչեւ վերջ վարկաբեկել հայ

սպային, հայ սպայով՝ հայկական բանակին ու մեր դիմադրողականությունը: Բարեբախտաբար վերջ դրուեց դրան, որովհետեւ ի սկզբանե հասկանալի էր, որ մի քանի սրիկայի պատճառով չի կարելի պախարակել բոլորին: Ու այլեւս չկան այդ սրիկաներն ու իրենց շարասիւնները, փոխարենը՝ հայ սպան արժանի յարգանք է վայելում հասարակութեան մէջ, բոլորի հպարտութեան առարկան է: Հասարակութեան մէջ վերացած են՝ փողի պաշտամունքը, քաղքենիությունը, օտարամոլությունը: Հիմա մարդիկ այլեւս երջանկությունն ու յաջողությունը չեն տեսնում շատ փող ունենալու մէջ:

Սպան ոգեւորուած պատմում է, որ այլեւս անթերի է մեր բանակը, հզօր՝ ինչպէս միշտ, բայց՝ այլեւս անթերի: Ու չնայած՝ թուի, քանակի խնդիր ենք ունեցել միշտ, բայց արդէն ձեւաւորուած է համաժողովրդական բանակը, բոլոր այն քաղաքացիները, որոնք զէնք բռնելու ընդունակ են, իրենց ընթացիկ կեանքին, աշխատանքին գուզահեռ, ժամանակ առ ժամանակ վերապատրաստում են եւ կազմակերպուած են, որ եթէ անհրաժեշտութիւն լինի, կարողանան պահեստային զօրամիաւորումների դերակատարութիւն ստանձնել:

Ու ես նայում եմ սպայի բոցկլտացող աչքերին ու հասկանում, որ նա իրեն տէր է զգում իր երկրին ու պատրաստ է իր զէնքով պահել իր երկիրը:

Հրաժեշտ եմ տալիս սպային, քայլում առաջ ու հանդիպում մէկ այլ ծանօթի: Հրաշալի մի բանաստեղծի, ով ժամանակին ստիպուած էր այստեղից-այնտեղից փող ճարել իր գրքերն հրատարակելու համար:

Փոխուել են ժամանակները, սիրելի՛ բարեկամ, ասում է բանաստեղծը: Հիմա գրողն ընթերցող ունի, երաժիշտը՝ ունկնդիր, դերասանը՝ հանդիսատես: Հիմա գրողը գիրք է գրում եւ ստիպուած չէ օրուայ հացը հոգալու համար այլ աշխատանք փնտռել, հիմա նկարչի աշխատավայրն իր արուեստանոցն է, հիմա ժողովուրդն այլեւս անձաշակ երաժշտութիւն չի լսում, ցածրարժէք շուներ ու սերիալներ չի դիտում:

Ես նայում եմ բանաստեղծի խորունկ աչքերին ու հասկանում, որ նա իրեն տէր է զգում իր երկրին ու պատրաստ է իր գրչով պահել իր երկիրը:

Ինձ ընդառաջ է գալիս արցախցի մի հին բարեկամ: Ինչի՞ մասին պիտի խօսենք նրա հետ, եթէ ոչ՝ Արցախի:

Արցախում այժմ բնակչությունը մի քանի անգամ աւելացել է՝ ասում է: Նախկինում մեկնածները համախմբուած վերադառնում են, Հիւսիսային Կովկասից հայերը տեղափոխուել են Արցախ, համահայկական ճիգ ու ջանքով բոլորի համար ստեղծուել են ապրելու ու արարելու նախանձելի պայմաններ:

Վաղուց արդէն կնքուել է Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Արցախի Հանրապետութեան միջեւ ռազմական, ռազմավարական դաշինք: Վերացած են երբեմնի տեղայնական, արհեստականօրէն արծարծուած ասեկոսէները Արցախի հարցը հայ ժողովրդի, Հայաստանի Հանրապետութեան հարցն է ու վե՛րջ:

Արցախի հարցում բան չունենք զիջելու, միտք չունենք զիջելու, աւելի ճիշդ՝ մենք ընդհանրապէս խօսակից չենք, չենք քննարկում ոեւէ մէկի հետ Արցախի սահմանների հարցը, քանի դեռ դիմացինը չի ճանաչել Արցախի անկախութեան եւ հայկական պատկանելութեան փաստը:

Արցախը Հայաստանի Հանրապետութեան առանցքային օրակարգն է, ուրիշների հետ յարաբերութիւններ, առանձին միջազգային թէ տարածաշրջանային հարցերում կողմնորոշումներ, նորանոր բարեկամութիւններ հաստատում են՝ հիմք ունենալով Արցախի, իմա՝ Հայաստանի անվտանգութեան յոյժ կարեւոր հարցերը:

Արցախի յաղթանակը մեր սերնդի յաղթանակն է, այն ապահով հարթակ է նորանոր յաղթանակների համար: Արցախը մեր կեանքի հարցն է, ոչ մի վարանում, ոչ մի տատանում, ոչ մի նահանջ այսօրուայ յաղթանակած Արցախի իրողութիւնից ոչ մէկին թոյլատրուած չէ:

Ահա այսպէս խօսեց արցախցի բարեկամ:

Յետոյ հանդիպեցի դաշնակցական ընկերոջս: Ո՞նց ես՝ հարցրի, մերոնք ո՞նց են:

Շատ բան է փոխուել, ընկե՛ր, պատասխանեց: Յիշո՞ւմ ես, այն ժամանակ հայկական եկեղեցու, հայկական բանակի, ընտանեկան արժէքների, ազգային արժեհամակարգի, միաժամանակ Դաշնակցութեան դէմ պայքար էր սանձազերծուել: Հիմա պայքարողները չկան, բայց մենք կանք, աւելի հզօր, քան երբեւէ եղել ենք:

Ուրախութիւնից արթնացայ քնից եւ յայտնուեցի մեր իրականութեան մէջ: Ձեզ եմ թողնում եզրակացութիւնները, բայց ես հասկացայ, որ տեսել եմ իրական սիրոյ եւ համերաշխութեան Հայաստանը: Ես հաւատացի, որ այն լինելու է, որ պէտք չէ ոչ մի իրականութիւնից յուսախաբ լինել, պէտք չէ երբեւէ յուսախաբ լինել:

Մենք ստեղծելու ենք սիրոյ եւ համերաշխութեան մեր երկիրը: Ով հաւատում է իմ երազին, թող մեզ իր գործակիցը համարի, եւ գործենք կողք կողքի, ով ոչ՝ Աստուած իր հետ, միեւնոյն է, իմ երազի երկիրը նաեւ իրենցն է լինելու:

Մենք ստեղծելու ենք մեր սիրոյ եւ համերաշխութեան նոր Հայաստանը, որտեղ՝

- ամուր եւ անսասան է լինելու մեր բանակը,
  - ամուր ու անսասան է մնալու մեր եկեղեցին,
  - ամուր ու անսասան են մնալու մեր ընտանիքները,
  - իշխելու է արդարութիւնը, սոցիալական արդարութիւնը,
  - Արցախը միշտ մնալու է հայկական ու անվտանգ,
- եւ, վերջապէս, մեր մէջ թշնամիներ չենք փնտռելու, չենք ունենալու...

ՀՐԱՆԴ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐԷՆ

Առաջին զանգը հնչեց

Երեքշաբթի՝ 11 Սեպտեմբեր 2018ին, Առաջին զանգը հնչեց Ֆիքսի «Ազնիւ եւ Ժիրայր Ճէնագեան» միջնակարգի, «Լեւոն եւ Սոֆիա Յակոբեան» եւ Գոքինիոյ «Զաւարեան» վարժարաններէն ներս: Ամառուան արձակուրդէն ետք դարձեալ աշակերտներ, ուսուցիչներ եւ ծնողներ համախմբուեցան մեր ազգային վարժարաններէն ներս, հանդիպելով իրենց ընկերներուն եւ պատմելով մէկը միւսին՝ ամառուան, անհոգ օրերը:

Վարժարաններու բացման արարողութեանց ներկայ գտնուեցան Յունահայոց Ազգային Վարչութեան եւ Ուսումնական Խորհուրդի անդամներ, Հ. Կ. Խաչի Շրջանային եւ տեղական Վարչութեանց ներկայացուցիչներ, Ծնողական Միութիւններու եւ գաղութին մէջ գործող բոլոր միութիւններու վարչութեանց եւ թաղականութիւններու ներկայացուցիչներ, ծնողներ եւ հրաւիրեալներ: Ֆիքսի մէջ, առաւօտեան ժամը 9ին, ջրօրհնէքի արարողութիւնը կատարեց Յունահայոց Թեմի Առաջնորդ Գեղամ Արք. Խաչերեան, Հրայր Աւ. Քհնյ. Նիկոլեան եւ շրջանի հոգեւոր հովիւ Նարէկ Քհնյ. Շահինեան: Առաջնորդը իր օրհնութիւնը եւ բարի վերամուտի մաղթանքները փոխանցեց աշակերտներուն, ուսուցչական կազմին եւ ծնողներուն՝ կրթական տարեշրջանի բացման առիթով:

Յունահայոց Ազգային Վարչութեան կողմէ՝ իր խօսքը ուղղեց ատենապետ պրն. Պօղոս Զոլաքեան, բարի յաջողութիւն մաղթելով բոլորին արդիւնաբեր կրթական տարեշրջանի բացման առիթով:

Իրենց խօսքը եւ թելադրանքները փոխանցեցին միջնակարգի եւ նախակրթարանի տնօրէնները: Ֆիքսի շրջանի վարժարաններու ջրօրհնէքէն ետք, յաջորդեց Գոքինիոյ «Զաւարեան» վարժարանի ջրօրհնէքը:

Առաւօտեան ժամը 10ին, ջրօրհնէքը կատարեց Յունահայոց Թեմի Առաջնորդ Գեղամ Արք. Խաչերեան, Հրայր Աւ. Քհնյ. Նիկոլեան եւ շրջանի հոգեւոր հովիւ Պարէտ Քհնյ. Խաչերեան:

Առաջնորդը իր օրհնութիւնը եւ բարեմաղթանքները փոխանցեց աշակերտներուն, ուսուցչական կազմին եւ ծնողներուն՝ կրթական տարեշրջանին վերամուտին առիթով:

Յունահայոց Ազգային Վարչութեան կողմէ խօսք ուղղեց ատենապետ պրն. Պօղոս Զոլաքեան, որ բարի վերամուտ եւ բարի յաջողութիւն յայտնեց բոլորին՝ մաղթելով, որ 2018-2019 կրթական տարեշրջանը արդիւնաբեր ուսումնական տարի մը ըլլայ:

Աւարտին, վարժարանի տնօրէնուհին իր խօսքը եւ թելադրանքները փոխանցեց աշակերտներուն:

www.azator.am

ԱՅԼԱԶԱՆ

Բողկը

Եկեք՝ ստուգենք, թե ի՛նչ գիտենք քիչ ջերմուժ պարունակող, ՍԷ. կենսասնիթով եւ օլիկո-
էլեմաններով հարուստ բողկին մասին:

1-Բողկը որքան խոշոր, այնքան ալ կծու կ'ըլլայ:

Միայլ, խոշոր բողկը առհասարակ անհամ կ'ըլլայ:
Կլոր եւ փոքր բողկին համը աւելի շեշտուած
կ'ըլլայ, քան՝ երկարաւուն տեսակը:

2-Բողկ ընտրելու ժամանակ պէտք է
ուշադրութիւն դարձնել անոր գոյնին:

Միայլ, բողկ ընտրելու ժամանակ պէտք է գայն
ճգմել մատներով, իսկ ան պէտք է ամուր մնայ:
Կակուղ բողկը թարմ չ'ըլլար, նոյնպէս ալ՝ դեղնած
ու թոշնած տերեւներովը:

3-Բողկին վարդագոյն գոյնը վերականգնելու համար պէտք է գայն լուալ պաղ ջուրով:

Միայլ, որպէսզի բողկը վերագտնէ իր վարդագոյն գոյնը, լուալու ժամանակ ջուրին քանի մը
կաթիլ կիտրոնի հիւթ աւելցնել:

4-Բողկին կապոցը ամբողջ շաբաթ մը թարմ կը մնայ սառնարանին մէջ:

Ճիշդ, տերեւներէն բաժնուած եւ չլուացուած բողկը ամբողջ շաբաթ մը թարմ կը մնայ
սառնարանին մէջ:

5-Բողկին տերեւները անգործածելի են, պէտք է զանոնք թափել:

Միայլ, երկաթով, ինչպէս նաեւ Ա. եւ ՍԷ. կենսասնիթերով հարուստ այս տերեւները կարելի է
օգտագործել ապուրներու եւ աղցաններու
պատրաստութեան մէջ: Երբ թարմ ու
փափուկ են, շոմինին նման օգտագործելի
են:

6-Բողկը կը խթանէ ախորժակը:

Միայլ, բողկը կը խթանէ մարսողութիւնը,
միեւնոյն ատեն ան միզեցնող մըն է: